

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ט' תמוז תש"פ | דף היומי בבלי: שבת קיז.
דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד אמצע סעיף ד' בהגה "וכל מוקצה שאינו בעלי חיים".
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה ועתה נדבר אודות כח השמיעה' עד 'ועתה נדבר אודות כח הדבור'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ה משנה ו עד פרק ה משנה ט

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirsuh@dirsuh.co.il

"מן שמיא הוחמר נגע הקורונה": המכתב המיוחד של גדולי הדור | "הראשון שיהיה פה עם כל הכסף במזומן – זוכה בדירה!" | הגרמ"ה הירש שליט"א, בהוראה מפתיעה לנער בר מצווה | ה'לחם משנה' שהציל מאות יהודים ממיתה בשריפה | 1923

על דא ועל הא

"בעת הזאת, המצווה המוטלת עלינו היא שמירת הבריאות, וחלילה להתרפות בזה"

מכתבם של מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א, ומרן ראש הישיבה רבי גרשון אדלשטיין שליט"א, שהתפרסם אתמול

האחרונה, עם סגירת בתי הכנסיות, בתי המדרש, כוללים, ישיבות ותלמודי תורה.

עוד מדגישים כי "בעת הזאת, המצווה המוטלת עלינו היא שמירת הבריאות, חמירא סכנתא מאיסורא, וחלילה להתרפות בזה".

ומוסיפים: "הזכות הגדולה היא מה שהיכלי הישיבות ומוסדות החינוך שוקדים על תלמודם, כפי מה שאפשר ובלי חשש סכנה אי"ה, ובודאי תורה מגנא ומצלא, וראוי לשמור ולהתחזק בזה לזכות ולשמירת עם ישראל".

גדולי ישראל קוראים גם בימים אלו להוסיף כמה פרקי תהילים לאחר התפילות, "ומן הראוי כי לעת הזאת ישתדלו לומר פרקי תהילים אחר התפילות, להעתיר ולחלות לריבון העולם שיסיר מעימנו את הרעה הזאת".

וחותמים בברכה לישועת קרובה: "ובזכות התורה והחיזוק, נזכה לסייעתא דשמיא לרפואה ובריאות לכל עם ישראל בכל אתר ואתר".

"בעת הזאת, המצווה המוטלת עלינו היא שמירת הבריאות, וחלילה להתרפות בזה", כך גדולי ישראל, מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א, ומרן ראש הישיבה רבי גרשון אדלשטיין שליט"א, במכתב שהתפרסם הבוקר.

עם התפרצות הנגיף בפעם השנייה, ומאות הנדבקים החדשים, קוראים גדולי ישראל לציבור להתחזק, להרבות בלימוד התורה, לשמור על קדושת בתי הכנסת, ולומר פרקי תהילים אחר התפילות.

מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א, ומרן ראש הישיבה רבי גרשון אדלשטיין שליט"א מורים במכתבם שאסור להתרפות כרגע בשמירת הבריאות, ומציינים כמה דברים בהם יש להתחזק בימים אלו:

"בוודאי צריכים להתעורר מזה ולהתחזק, כל אחד במה שליבו יודע מרת נפשו" - כל אחד יודע בסתר ליבו במה הוא זקוק להתחזקות ולשיפור. "ובפרט לשמור על קדושת בתי כנסיות ובתי מדרשות" - בנקודה זו מתחזקים כל עם ישראל בתקופה

"אני לא ממהר לחתום... הראשון שיהיה פה עם כל הכסף במזומן - זוכה בדירה!"

"הכישלון" שהפך להצלחה

כולם ניסו, בשעות הקרובות היה ביתם כמרקחה. כולם התרוצצו, משלוחנים התאמצו, שיקים נפדו, תוכניות חיסכון נשברו. בשעה תשע וחצי בערב נקשו ההורים בדלת הדירה כשמאה אלף דולר, שטרות ירוקים במזומן, בידיהם... .

'תיכנסו!', קיבל אותם המוכר בחיוך רחב, כשעיניו נוצצות לנוכח השטרות המסודרים, 'הבאתם את כל הכסף?' 'כמעט', השיב המחותר, 'הבאנו מאה אלף דולר. את השאר נשלים בימים הקרובים מאוד!' - הבטיח, מנסה לדבר על לב המוכר שלא מיהר לסגור.

'המתינו קמעה' - ביקש מהם, 'יש כאן עוד מישהו, נראה מה הוא מציע...' - אמר, ועבר לחדר הסמוך. לאחר רבע שעה מתוחה ולחוצה חזר אליהם כשבפיו הודעה קצרה ומאכזבת מאוד: 'מצטער, הוא הצליח יותר מכם, הביא את כל הכסף, עד הדולר האחרון, במזומן. סגרת איתו!' - אמר קצרות, והחווה באצבעו על הדלת...

לא היה טעם להתווכח, לא היה ענין לבקש. היה ברור כי כלתה ונחרצה הגזירה, הרוכשים האחרים הביאו את מלוא הסכום ולכן זכו בדירה הנכספת. בני הזוג א' ובתם הכלה יצאו מהדירה שבורים ומאוכזבים, וצנחו על הספסל הראשון ברחוב בחוסר אונים...

גם הדמעות לא המתינו מלבוא, וכהרף עין פרצו מעיני הכלה כנחל שוצף. 'אוי, כמה חכינו...' - ביכתה בצער, 'כמה רצינו, כמה התאמצנו, כמעט הגענו לדירה, כמעט הגענו לחתונה! איזו אכזבה!' - זעקה בכאב, ואביה לא מצא את המילים לחזק את נפשה השבורה...

שעה ארוכה של הפנמת הכאב חלפה, עד שהאב התאווש. 'בבנין הסמוך גר הרב טויסיג', אמר לבני משפחתו, 'אעלה אליו ואסיח את אשר אירע, אולי ימצא מילים בפיו לנחמנו!' - הוסיף בתקוה, וכעבור כמה דקות נקש בדלת בית הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, אשר סיפר לנו את הסיפור לפרטיו.

מיד כשנכנס האב ותיאר בארוכה את הפרטים, הוא לא הצליח גם לכבוש את דמעותיו. ההמתנה הארוכה הציפה אותו, האכזבה הקשה לא נתנה לו מנוח, הדירה האבודה נראתה לו ככאב שאי אפשר להכיל. הרב טויסיג האזין בקשב רב, שמע את כל הפרטים, ונאנח בהשתתפות בצער. רק לאחר כמה דקות, השיב ואמר: 'מה

היה זה בשנת תשנ"ג, לפני כחצי יובל שנים. בסימן טוב ובמזל טוב חגגה משפחת א. את שמחת אירוסים בתם, עם חתן מופלג בתורה ויראת שמים המתגורר בארצות הברית. כמקובל, ההורים סיכמו ביניהם את העניינים הכספיים, ונקבע כי הורי הכלה, משפחת א., יטפלו ברכישת דירה לזוג הצעיר בבני ברק עוד קודם החתונה, ומועד החתונה ייקבע רק אחרי רכישת הדירה לבני הזוג, כדי להבטיח את כניסתם לקורת גג משלהם כבר בליל הנישואין. כבר למחרת היום, התקשר אבי הכלה למתווכים שונים בעיר, וביקש כי יציעו בפניו דירות. במשך תקופה ממושכת התרוצצו ההורים והכלה בין דירות שונות, בניסיון למצוא דירה מתאימה. אלא שחודשים חולפים, כבר חצי שנה נקפה - ודירה אין, ומועד החתונה מתעכב, ומתעכב, ומתעכב...

במשך אחד עשר חודשים, קרוב לשנה, נמשכה מלאכת החיפוש האינטנסיבית. קרובי משפחה גוייסו, מכרים עודכנו, מתווכים ניסו, ההורים התרוצצו, והכלה לא הפסיקה להתפלל, ע ד שבסופו של דבר נמצאה הדירה המבוקשת, העונה על כל הקריטריונים:

דירה נאה בסביבת מגורים טובה. אמנם הבנין ישן, אך גודל הדירה סביר. המחיר קצת יקר - \$117,000, אך אפשר לעמוד בו. יש להזדרז לחטוף את הדירה לפני שיהיה מאוחר. עד שנמצאה הדירה המיוחלת ואפשר להתקדם לחתונה, אי אפשר לאבד הזדמנות כזו...

'יש לי הרבה קופצים' - סח להם המוכר בחיוך מסתורי, 'אני לא ממהר לחתום... הראשון שיהיה פה עם כל הכסף במזומן - זוכה בדירה!' - הלחיץ. 'אנחנו ממהרים להביא את הכסף', השיבו ההורים מיד, 'רק אנא, אל תמכור למישהו אחר! עד שמצאנו דירה, כבר 11 חודשים מתעכבת החתונה! תן לנו כמה שעות, ונביא לך את כל הכסף!', אך המוכר מיהר להשיב: 'אני לא מחכה לאיש, הראשון שמביא את כל הכסף - זוכה בדירה!'

ההורים יצאו מהדירה הנכספת, מרוצים אך לחוצים. מצד אחד - סוף סוף נמצאה הדירה, אפשר להתחיל להתכונן לחתונה. מצד שני - יש לגייס סכום עתק תוך כמה שעות. הם התחילו בבנק, משם לגמ"חים, וגם מקרובי משפחתם ביקשו הלוואות. 'תבינו, זו לא דירה על הכף, זו החתונה כולה! אתם יודעים כמה אנחנו מחכים לרגע הזה, לחתום חוזה ולהתקדם לחתונה!'

לא תמיד רואים בעיניים כי הקדוש ברוך הוא מציל, במקרה הזה לא היה ספק. הרי לו היה המוכר נענה לתחינות השבר של המחוננים והכלה - הכסף היה יורד לטמיון, לא היתה דירה וגם לא כסף! הקדוש ברוך הוא הצילם מהמוכר הנוכל, וממונם היה להם לשלל!

אך זו רק ההתחלה, כי יומיים אחר כך, שוב התקשר המחונן לביתו של הרב טויסיג. 'מגיע לנו מזל טוב', אמר בשמחה גלויה כשדמעות אושר קוטעות את שטף דיבורו, 'כי בדיוק היום התקשר אלי קבלן מוכר, והציע לי אחת משתי דירות אחרונות שנותרו בבנין שבנה. כבר חתמנו חוזה, על דירה חדשה וגדולה מקודמתה, ב-113,000 דולר, יותר זול מהעסקה ההיא! הודו להשם כי טוב!' הרב טויסיג התרגש עמו, משמח לשמוע סוף טוב לסיפור שנראה כאוב בתחילה... 'הרי זה בדיוק מה שראינו בספר' - המשך המחונן בהתלהבות, 'שבאמת אין סיבה להצטער כשנוחלים אכזבה, כי זו התוכנית של בורא עולם, ובוודאי היא טובה ונכונה ומועילה! הרי בזכות השיבוש הזה - ניצלנו מהנוכל, וזכינו בדירה טובה וזולה יותר!'

מסלול החיים שלנו כולל מגוון יעדים שאנו רוצים להגיע אליהם, אנו יוצרים תוכניות, מתאמצים באמת, רוקמים מהלכים ומנסים להצליח. אך לא תמיד המאמצים צולחים, לפעמים תוכניות משתבשות, רעיונות נגזזים, לפעמים פושטת בלב אכזבה קשה ומרירה, כי היום לא הלך כמו שצריך, ופלוני זכה במשרה בה חשקתי... ופקק תנועה ביטל פגישה חשובה... ואיחרתי את האוטובוס בחצי דקה... קושי לא צפוי שיבש את התוכנית... החברותא שכה רציתי אותו - בדיוק סגר עם מישהו אחר...

אך ככל שנדע ונאמין ונפנים שבאמת תוצאות מהלכינו נקבעו מראש, לעולם יש תוכנית סדורה ומדוייקת, ומה שהשתבש - כך רצוי וראוי, ומה שהלך - הצליח רק כי כך רצה מי שקובע באמת את התוכניות - ייקל עלינו לעבור את רגעי השבר הללו, ולנהל את חיינו ברוגע ובשלווה, ללא פחדים ולחצים מיותרים. הרי הכל נקבע בידי בורא עולם, וכבר ברור אם אצליח אם לאו ועד כמה, ואם אצליח להגיע ליעד הנכסף ומתי - אז מה יש לדאוג, ממה יש להילחץ?

לא כל מה שנראה לנו כהצלחה - הוא באמת כזה, פעמים שהכישלון הוא הוא ההצלחה הגדולה. רק בורא עולם שסידר את התוכניות וקבע אותן מראש, יודע והגדיר מה תהיה הצלחה ומה יהיה כישלון, ובאיזה מהם אזכה... כשאנו אומרים מדי בוקר 'שעשה לי כל צרכי' - ננצל את הרגע הזה להיזכר כי התוכנית להיום ולמחר ולעולמי עד כבר קבועה והוכרעה, ובורא עולם סידר אותה באופן הטוב ביותר עבורנו!

'ברוך הגבר אשר יבטח בהשם' - ויידע כי הכל כבר קבוע ומוכרע עבורו ולטובתו, ואז 'והיה השם מבטחו' - כי אין מישהו שדואג לנו ולטובתנו כמו אבא הטוב שבשמיים!

(קובץ דרישה וחקירה)

שעברתם באמת כואב ומאכזב, אך אספר לכם שיש ברשותי ספר קטן בשם 'קונטרס הצוואה', ואני נהנה לעיין בו ולהתעודד במצבים שכאלה, הבה נעיין בו יחדיו...'

הרב טויסיג והמחונן החלו לעיין בין סעיפי פרק א' בספר, בו מתאר המחבר התמודדות של אדם שרצה רווח מסוים, משרה נחשקת או דירה מבוקשת, והתאכזב לגלות שמישהו אחר שם ידו על המציאה והצליח להשיגה, והותיר אותו מאוכזב מאחור... הוא מעודד את הקורא לבל יתאכזב ויישבר, כי 'אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, וכי מה שמוכן בשבילך - בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך... וגם יכול שעל ידי מניעת הרווח מזה ירוויח ממקום אחר יותר...' - כלשונו.

הרב סיים לקרוא והסביר למחונן בפנים מאירות: 'אנשים עשויים לחשוב: הרי הייתי יכול לחתום את העסקה הזו ולהרויח ממנה יפה - איך פתאום מישהו זר נכנס לתמונה והצליח? הרי הייתי כמעט סגור על הדירה המקסימה הזו, המיקום, הנוף, המחיר - הכל התאים לי... - איך זה שפתאום מישהו אחר לקח אותה? הרי תכננתי להשיג את המטרה בדרך מסויימת - מה גרם לכך שהתוכנית השתבשה, שנסיונותי כשלו?'

המחונן הקשיב מרותק, הוא חש כי הדברים מיעדים בדיוק ללבו, הן כך בדיוק הוא מרגיש! והרב הוסיף והסביר: 'אך כמה טוב ומחזק לגלות, שהמחשבה הזו מוטעית מיסודה. הן לבורא עולם יש תוכנית סדורה מראש, מי ישיג את העסקה הנוצצת, מי יקבל את המשרה הנחשקת, ומי יגור בדירה המרווחת! הוא כבר קבע והכריע מי יצליח ועד כמה, הן הכל כבר קבוע, ברור ונחרץ, מלמעלה! רק אנו - בני האדם, עשויים לטעות ולחשוב שאנחנו עושים משהו, כאילו אנו קובעים מה יהיה, כאילו מאמצינו יכריעו את הכף... אבל באמת זהו משחק דמיוני, כי בורא עולם כבר קבע את התוכנית ואת הדרך ואת התוצאה ואת ההשלכות, והחלק שלנו מתחיל ונגמר בלעשות השתדלות במידת האפשר, ואם לא הצלחנו - זהו סימן מובהק כי משמים סידרו אחרת, והתוכנית האלוקית הסדורה קובעת משהו אחר, טוב בהרבה!'

המחונן התרגש, והודה בחום על הדברים מחממי הלב, שפתחו לו צוהר חשיבה חדש והבנה מעמיקה עד כמה אין להתאכזב ואין להישבר, כי התוכנית כבר מסודרת, ובוודאי גם בתו הכלה תגיע לדירה היעודה לה. 'חזק והתחזק!' - סיים הרב טויסיג, 'תאמין כי הכל מלמעלה, אתה עשית את שלך והקדוש ברוך הוא יש לו דרך משלו, והוא יובילך לדירה הנכונה!'

המשך הסיפור מפתיע, אפילו מטלטל. לא חלפו עשרים וארבע שעות, וביום המחר, בשעת ערב מאוחרת, התקשר אבי הכלה שוב לבית הרב טויסיג. 'כבוד הרב', הוא אומר בסערת רגשות, 'לא תאמינו מה קרה! התברר כי מוכר הדירה לא היה אלא נוכל, שהשתלט על דירה לא לו, ועשה מצג שווא של מכירה. הוא לקח את הכסף ונמלט לחו"ל, אף שהבטיח כי יתייצב היום אצל עורך הדין להסדיר את החוזה. לא ייאמן, ברוך המקום שהצילנו מידי של נוכל רמאי זה!'

באמצע הנסיעה נפתחה לפתע הדלת האחורית... ב"ה לא קרה כלום, אבל אחרי דקה גילינו שאחד הכובעים עף החוצה. "בוודאי הוא כבר נרמס תחת גלגלי המכוניות", חשבנו, והמשכנו הלאה...

רק למחרת, כשנהג משאית מעכו צלצל אלינו, הבנו בשביל מה אירע כל המעשה המוזר הזה

לו מאתיים שקלים בחודש, והוא יגיד קדיש לעילוי נשמת אבא שלך במשך כל החודש. ככה צריך לעשות במשך השנה הראשונה. החברים, יודעי דבר, אמרו שמוכרחים לעשות את זה, אבא שלי מחכה לקדיש הזה, ואני צריך להתאמץ ולמצוא מישהו שיעשה את העבודה. אבל איך אני מוצא אחד כזה? אני גר בעכו, ולא יוצא לי לפגוש חרדים בכלל. אין לי הכרות אישית עם איש מהם.

"אתמול נסעתי בכביש 4 וראיתי כובע מונח בצד. חשבתי לעצמי, זה נראה כובע של חרדים, אולי דרך הכובע הזה אמצא איזה יהודי טוב שיסכים להגיד קדיש על אבא שלי? עצרתי, ירדתי מהמשאית, הנהגים מסביב צפרו כהוגן, אבל אני עשיתי את זה. עליתי עם הכובע, ומצאתי את השם שלכם כתוב בפנים. חיפשתי את הפרטים בספר הטלפונים, וככה בסופו של מחקר, הגעתי אליכם".

סיפורו של הנהג נגע ללבי, ומיד אמרתי כי אני מוכן לקבל על עצמי לומר קדיש לעילוי נשמתו של אביו. כך בסופו של דבר התברר שכל המעשה המוזר שקרה לנו, הדלת שנפתחה באמצע הנסיעה והכובע שעף החוצה והונח בצורה כל כך אלגנטית בצד הדרך, היה בשביל הקדיש של אביו של הנהג. הוא זכה לקיים מצוות השבת אבדה, ויהי רצון שיזכה גם לשוב בעצמו אל אבינו שבשמים.

(גיליון השגחה פרטית)

בשבוע שעבר חזרנו מהצפון הרחוק, הגליל המערבי, והתקדמנו לכיוון הצפון הקרוב, אל מקום מגורינו במושב ליד חיפה. נסענו בטנדר בכביש 4 עם ילדים גדולים וקטנים.

הנסיעה היתה מעייפת, הכביש היה עמוס עם הרבה פקקים בדרך, ומדי פעם נפתחה הדרך ויכולנו לנסוע במהירות עד הפקק הבא.

פתאום, באמצע הנסיעה המהירה, נפתחה הדלת האחורית. זהו פחד נורא, סכנה גדולה מאד, הן מישהו היה עלול ליפול החוצה אל הכביש, ח"ו. מיד סגרנו את הדלת, ראינו שכולנו חיים וקיימים ובריאים, ברוך השם. אבל אחרי שתי דקות התברר שנוק כלשהו כן קרה. מישהו מהנוסעים העיר שחסר כובע. ברכב היו שלושה כובעים, ועכשיו יש כאן רק שניים.

אכן, חסרון כיס, אבל לא נורא. זהו כובע שמיצה את עצמו בכמה שנות שימוש טובות וארוכות. הרעיון להגיע עד לצומת, לעשות פרסה ולחזור ולחפש את הכובע שוודאי נרמס מזמן תחת גלגלי המכוניות והמשאיות - נראה היה לי חסר טעם, מה גם שהיינו עייפים, מתגעגעים ממש לביתנו הנעים. אמרנו, שיהיה לכפרה, והמשכנו הלאה.

למחרת מתקשר לביתנו אדם ושואל אם איבדנו כובע. "כן", אני עונה. וכאן מגיע סיפורו של המוצא, נהג משאית מהעיר עכו: "אבא שלי, עליו השלום, נפטר לאחרונה, וחברים אמרו לי שצריך להגיד קדיש אחריו. 'אתה צריך למצוא יהודי חרדי, לתת

הגרש"א שטרן שליט"א בפסק דין: אין להיבדק ביום שישי, ואסור לענות לטלפון בשבת

זאת לאחר פס"ד שניתן בשבוע שעבר, על פיו אין להיבדק בטרם התסמינים קיימים לכל הפחות 48 שעות ברציפות

מאלו המוגדרים בקבוצות הסיכון, וכן לא לענות לטלפון בשבת אלא באישור מיוחד ממורה הוראה. עם זאת מבהירים בבית הדין: "אלו החשים בתסמינים כלשהם, צריכים לשהות בבידוד!".

בית הדין לענייני רפואה של הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א, מגדולי הפוסקים ורב מערב העיר בני ברק, יוצא בפסק, כי אין לבצע בדיקת קורונה בימי שישי מחשש לחילול שבת, חוץ

רבני בית הדין כי אין לעשות בדיקת קורונה בטרם התסמינים קיימים לכל הפחות 48 שעות ברציפות. פסק הלכה זה מגיע בעקבות הבהלה הגדולה סביב ההדבקה בנגיף הקורונה כאשר רבים ממיהם ללכת ולערוך בדיקה לגילוי הנגיף.

כך על פי המכתב שפרסמו חברי בית הדין נכתב: "לאחר התייעצות ובירור עם אנשי הרפואה, אודת אלו החוששים לשלום בריאותם, וחשים שלא בטוב, ושאלתם בפיהם האם עליהם להיבדק בהקדם, מחשש הדבקה בנגיף רח"ל. הננו להבהיר בזאת, כי אין לפנות לבדיקה אלא לאחר 48 שעות לכל הפחות, שבהם חום גופם הינו מעל 38 מעלות, או מתחילת הסימפטומים".

כמו כן מוסיפים חברי בית הדין כי בשעות בהן מופיעים התסמינים, עליהם לשהות בביתם, ויזהרו מלגשת בקרבת אנשים, וכן לא ילכו לבית הכנסת ולשאר מקומות ציבוריים.

הדיינים כותבים: "הננו לעורר בזה, כי על פי דעת תורה, יש להימנע מלבצע בדיקות בימי שישי, בכדי למנוע חילול שבת שלא לצורך, למעט אלו הנמצאים בהגדרה של 'קבוצות סיכון', מבחינת הגיל, ואו המצב הבריאותי, באם ישנה הוראה אחרת מרופא, לאלו שאינם בקבוצות סיכון, יעשו שאלת חכם".

עוד פוסקים הדיינים: "כמו כן, אין לענות בשבת לשיחת טלפון, אלא בהוראה אישית ומיוחדת מרב או מורה הוראה מוסמך. הנהלת קופות החולים התבקשו, לתגבר בימי ראשון את מערך הבדיקות באופן נרחב, לרווחתם של ציבור החרדים לדבר השם שומרי תורה ומצוות". "בהזדמנות זו", הדגישו הדיינים, "נדגיש כי אלו החשים בתסמינים כלשהם, צריכים לשהות בבידוד עד לבירור מצבם הבריאותי".

לאחרונה, לאחר התייעצות עם אנשי רפואה מומחים, פסקו

טעימה מגיליון 'לקראת שבת'

אמר הבעל לאשתו: "את רואה? בגלל קללותיך הלקוחות לא באים!" "זכי אתה לא מקלל, הרי גם אתה מקלל!" הטיחה בו האשה

און רבי ראובן אלבו שליט"א על ברכה מדומה ובלעם הרשע

לי שיסתתמו עיני, תגידי 'שיתברכו עיניך'. כשתבקשי לקלל אותי שיקטעו רגלי, תאמרי לי 'שיתברכו רגליך'. וכן על זו הדרך. כך נברך אחד את השני, ובאמת נתכון לקללה וכל הלקוחות ישובו לאכל במסעדתנו"...

ואכן, בני הזוג נהגו על פי התחבולה שהגו. אנשים היו יושבים ואוכלים, ותוך כדי כך הבעל היה שואג לעבר רעיתו: "איפה המזלגות, לא שמת על השלחן? שיתברכו לך הרגלים, אמון כן יהי רצון!" והיא אומרת לו: "הנה שם מתחת לצלחת יש מזלגות, שיתברכו לך העינים, אמון כן יהי רצון!"... וכך חזר העסק לתפקד, כשהבעל ורעייתו 'מברכים' אחד את השני ומתכוונים לחרף ולגדף. אך לא לאורך זמן, הלקוחות שמעולם לא שמעו ברכות ככס ובעצמת קול כזו, כבר הבינו שאלו קללות במסכה של ברכות...

כה היו ברכתיו של בלעם הרשע. הוא הסתכל על בתי המדרשות ועל הישיבות הקדושות אשר עולות ומשגשגות, ועיניו היו רואות וכלות, הוא לא יכול היה לסבל זאת. לכן אמר: "מה טבו אהליך יעקב", כשבעצם כוונתו היתה לומר שזה הרע הגדול ביותר בעולם. הוא ראה בית כנסת פורח ומשגשג, שנערכות בו תפלות מעמק הלב, ולא יכול היה לסבל זאת וקלל.

אך ה' יתברך הפך את מחשבתו לטובה וקבע ששום אדם בעולם לא יוכל לנגוע לרעה בישיבות הקדושות ובלומדי התורה. (המאמר המלא ב'לקראת שבת' שיפץ ביום ה'- המאמר מתוך הספר 'משכני אחריר')

אדם אחד ניהל מסעדה יחד עם רעיתו. היתה זו מסעדה יוקרתית שהגישה לסועדיה מאכלים משבחים מכל מטעמי עולם. שמם של המאכלים אשר הוגשו בין כתלי המסעדה יצא לתהילה, ואנשים רבים היו באים לאכול במקום.

דא עקא, שהבעל ורעיתו, בעלי המסעדה, היו מתקוטטים ומקללים אחד את השני ללא הרף. לאט לאט החלו האנשים להדיר את רגליהם מהמסעדה, ומצבם הכלכלי של בני הזוג הלך והדרדר.

ישבו האיש ואשתו ודנו, מדוע חדלו הלקוחות לפקד את המקום. הם ביררו אצל מספר אנשים, ונענו כי הסועדים אינם יכולים לסבול את הקללות המוטחות במקום, ובשמעם זאת האוכל אינו ערב לחיכם, ולכן אינם מגיעים יותר לאכל במסעדה. אמר הבעל לאשתו: "את רואה? בגלל קללותיך הלקוחות לא באים!"

"זכי אתה לא מקלל, הרי גם אתה מקלל!" הטיחה בו האשה. "את יודעת מה?" הציע הבעל, "בואי ונעשה שביתת נשק כדי שאנשים יחזרו לאכל במסעדה!"

"אבל איני יכולה להפסיק לקלל אותך!"

"מנין אם כן תהיה לנו פרנסה?!"

בסוף אמר הבעל לרעייתו: "בואי נעשה תחבולה: כשאת רוצה לקלל אותי, תקללי באופן כזה שלא יובן לנוכחים. כשתרצי לאחל

הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א, בהוראה מפתיעה לנער בר מצווה

האב, הרב דוד פרץ החליט לשתף בסיפור "כי אני חושב שיהיה בזה תועלת לחברים"

"שבועיים לפני הבר מצווה שלא ילך לתלמוד תורה וכן שלא יכנס לבית כנסת בשופו"א".

הוראתו היתה הפתיעה - לבטל תלמוד תורה ותפילה במניין בשביל חגיגת בר מצווה. "המשכנו לשאול", אומר הר' פרץ, "ככה לבטל אותו מלימוד תורה שבועיים, ומהניסיון שלי יהיה קשה ללמוד איתו בבית ולהעמיד לו סדר יום כמו שצריך?" תשובת ראש הישיבה: "אם אתה חושב על הרוחניות של הבן שלך, דע לך שאם חלילה יקרה לו משהו והחגיגה תצטרך להתבטל או להשתנות, העוגמת נפש שתהיה לילד, תגבה מחיר רוחני גדול הרבה יותר, אם תשמע לי... בשום פנים לא לשלוח לחיידר ושלא יכנס לבית כנסת".

הוריו של חתן בר מצווה חששו שיחלה בחיידר או בבית הכנסת סמוך לחגיגת בר המצווה, והחליטו לשאול בעצת ראש הישיבה הגרמ"ה הירש. האב, הר' דוד פרץ החליט לשתף בסיפור "כי אני חושב שיהיה בזה תועלת לחברים".

הרב פרץ מספר כי בבית היו חילוקי דעות, האם למנוע ממנו יציאה מהבית שבועיים לפני, מחשש שיידבק, או שמא לסמוך על 'שומר פתאים ה', מסכות, אלכו'ל וכו'. "החלטנו לשלוח את הספק בפקס לראש הישיבה הגאון משה הלל הירש ראש ישיבת סלבודקה", אומר הר' פרץ. הם שלחו שאלה לראש הישיבה, ופרטו את התלבטותם. יום ראשון בערב, השבוע, בשעה 11 בלילה, צלצל הטלפון ועל הקו ר' משה הלל... "ראיתי את המכתב ששלחת לי", אמר הרב,

יהלומים מגדולי ישראל

"אוי ואבוי! - זינק הרב שטיינמן כנשוך נחש, 'הלל' ביתנו מלא בניהוח תקרובת פסלים משוקצים! רבנו של עולם, היתכן כדבר הזה?! - נזעק

כיצד נעשו הזוג הצעיר נטולי חוש ריח לכל החיים ולמה

תקרובת פסלים משוקצים! רבנו של עולם, היתכן כדבר הזה?! - נזעק, ובני הזוג החלו במאמצים לאטום את הבית, להגיף חלונות ותריסים, לחסום כל כניסת אוויר. ברם, כל אלו לא הועילו. מדי יום ביומו, כשהוקטרה הקטורת לפסל המטופש שבכנסיה - התמלאה הסביבה כולה בריח, שלאחר שנודע מקורו הפך לדוחה ומבחיל במיוחד...

כשראו הרב והרבנית כי כל נסיונות האיטום נכשלים מול עוצמתו של הריח, ביקשו לעבור דירה, אך הדבר לא היה ביכולתם הכלכלית. אט אט, החלה לחלחל לליבם ההבנה כי הם נשאים 'תקועים' בביתם זה, בתוככי ענן הריח הנוראי... הדבר שבר את ליבם, הם חיפשו כל מוצא מהסבך, אולם הוא לא נראה באופק... מה עושים בני זוג, כשהם נתקלים בקושי כה נורא? כיצד מתמודדים עם ריח שאין דרך לשלוט בו?!

היה זה בשנת תש"ד, בעיר לוצרן שבשווייץ, שהיתה נייטרלית מאימי מלחמת העולם שהשתוללה באירופה. באותם ימים נערכה חתונה קטנה בעיר, בה הוקמה משפחת שטיינמן הצעירה: הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, נשא את רעייתו הרבנית תמר ע"ה. החתונה נערכה בפשטות, ובני הזוג עברו להתגורר בבקתה קטנה ועלובה.

למרפא הפלא, בני הזוג חשו כי בביתם החדש יש ריח משונה, ניהוח מוזר. בכל עת שורר בבית ריח לא ברור, שאין מקורו בבית או בבתי השכנים. הרב שטיינמן והרבנית החלו ב'תחקיר' בכדי לגלות את מקור הריח, ואז התברר לצערם ולדאבונם, כי מקור הריח בכנסיה הסמוכה לביתם, כנסיה המשתייכת לזרם קיצוני, שמקטיר קטורת לעבודה זרה!

'אוי ואבוי! - זינק הרב שטיינמן כנשוך נחש, 'הלא אנו נהנים מריחה של עבודה זרה האסורה בהנאה! חלל ביתנו מלא בניהוח

חוש הריח שלהם נעלם ואיננו, הם אינם מריחים דבר! עתה הוקל להם מאוד, תפילתם נענתה, והם פרצו בתפילת הודיה נרגשת - הפעם על הנס שהתחולל נגד עיניהם, כשבורא עולם שמע את תפילתם ונענה לבקשתם, ונטל מהם את חוש הריח. כל ימיהם היו הרב שטיינמן ורעייתו הרבנית נטולי כח הרחה, חוש הריח שלהם לא שב לפעול עד יומם האחרון, עדות אילמת אך נוקבת לכח הרב שטמון בתפילה מעומק הלב, בבקשה עקשנית מבורא עולם, בתחנון בלתי מתפשר בדמעות רותחות! סיפור נפלא זה, אשר הובא בגיליון 'בקהילתנו', חושף רובד סמוי על כח התפילה. לפעמים, אדם מתמודד עם קושי, אתגר או מאמץ. הוא בטוח שהוא מכיר כל פיתרון אפשרי, ומוכן אפילו לחפש פתרונות נוספים - מורכבים ודורשי מאמץ ככל שיהיו, ובה בעת, הפיתרון קרוב אליו כל כך, בהישג ידו ממש: פשוט להתפלל, לבקש, לזעוק, להתחנן, לנקוש בשערי שמים ולבקש לשנות את הגורל, להפוך את ההחלטה, לחולל את המהפך הרצוי! הבה ניקח את המסר הזה העולה מחוש הריח של הרב שטיינמן ורעייתו - שבטל כלא היה לנוכח תפילה מעומק הלב. הנה כי כן, תפילה בכוחה לשתק חוש - כשם שביכולתה לחדשו. היא יכולה לחולל מהפך פיזי, ביולוגי, טכני, גורלי, אין לה מעצורים. ככל שנתחבר לכח התפילה, ככל שנבטח בכח הזה, ככל שנשתמש בו מתוך אמונה שלימה בכוחו ובעוצמתו - כך נזכה לראות בחסד ה' ובישועתו, והוא ימלא משאלותינו לטובה ולברכה!

ובכן, בערב אחד נצנץ רעיון בלבו של הרב שטיינמן, והוא פנה לרעייתו הצעירה והצדקנית, ואמר כשמעיניו זולגת דמעה סוררת: 'ראי נא. הלא ניסינו לחשוב על כל פיתרון, רצינו לעשות הכל, נראה כי נגזרה הגזירה ואנחנו נגור כאן. אולם, יש בידינו עוד כלי אחד שטרם נוצל כראוי, פיתרון אחד שעוד לא חשבנו עליו, והוא - - -

הבה נתפלל לבורא עולם שיקח מאיתנו את חוש הריח. פשוט נעמוד ונבקש מאבא שבשמים, הוא זה שנתן לנו את כל חמשת החושים, וברצותו - הוא יכול ליטול את אחד מהם בחזרה על נקלה. הבה נתפלל אליו, נזעק מעומק הלב כי יקח מאיתנו את חוש הריח, איננו רוצים להריח עוד כלום לעולם - ובלבד שהריח הנורא הזה לא יחדור לגופנו ולנפשנו!

הרבנית שמעה את הדברים, והרעיון נראה לה מושלם. מה שווה חוש הריח אם הוא גורם להרחת קטורת עבודה זרה? למה להחזיק אף פעיל ותקין, כשבטעיו מריחים קטורת המוקטרת בתקרובת עבודה זרה?! הצטנפו בני הזוג איש בפיתנו, מתפללים לבורא עולם בדמעות שלישי, 'אנא, קח מאיתנו את חוש הריח, למענך - איננו רוצים בו!'

דקות ארוכות התפללו מעומק הלב, כשהם עוצרים מדי פעם, לבדוק אם חוש הריח עדיין פעיל. הדקות נקפו והפכו לשעות, הם מוסיפים להתפלל, כשדמעות זולגות מעיניהם ללא הרף. עד שלפתע פתאום, כעבור כמה שעות תפילה מעומק הלב, גילו כי

סגולות וישועות

איך להינצל מהמלחמה האחרונה?

הקבלה שהיתה בידי מרן הגר"א קוטלר זצ"ל ממרן ה'חפץ חיים' זצ"ל

וביאר שם, דהיינו שלא מדובר כאן על להיות אחד מל"ו צדיקים, אלא כל מי שמובדל מחוקות העמים, ואין לו שייכות עם התרבות שלהם ואופנת הלבוש שלהם, ועם העיתונים שלהם, והמוזיקה והספרים שלהם וכדומה, והוא מנותק מהם - אז אומר עליו הקב"ה "אתה שלי!" והוא נמצא ברשות אחרת ואין שום שליטה עליו.

(לקט רשימות, חנוכה, הובא בגיליון 'שבת אורה' חוקת תשע"ט)

הגה"צ רבי נתן מאיר וואכטפויגל זצ"ל אמר: שמעתי מרבי אהרון קוטלר זצ"ל שיש לו קבלה מה'חפץ חיים', שהמלחמה האחרונה תהיה אתחלתא דגאולה, ובן תורה אמיתי שמובדל ומנותק מן הגויים אין עליו שום שליטה.

וכעין זה אמר המשגיח שיש לו קבלה איש מפי איש מרבי יהושע לייב דיסקין, השרף מבריסק זצ"ל, "שבמלחמה האחרונה קודם ביאת המשיח כל הערליכער יידען ינצלו", ומה הפירוש "ערליכער יידען"? זה מי שמובדל מן העמים!

"מה עשית אתמול לאחר שנפרדנו?", שאלו רבי חיים שמואלביץ. "הלכתי לישון", השיב החברותא. "ואני", השיבו רבי חיים, "נכנסתי למיטתי, טמנתי את ראשי בכר, כדי שלא אעיר את חברי לחדר..."

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

צריך שלבעל החנות יהיה היתר עסקא בתוקף בהוראת חכם. הטעם לפי שמחיר המזגן הוא כפי שניתן לשלם בתשלום אחד, נמצא שכשמוסיף על המחיר בפריסת תשלומים נותן ריבית עבור המתנת המעות שמעכב את התשלום על המזגן, [ואף שחברת האשראי גובה מהמוכר עמלה על השרות, סכום העמלה אינו מגיע ל 214 ש"ח] ואין הבדל בין אם המוכר הציע לו תחלה רק את המחיר ב-36 תשלומים, מאחר שהחברה פרסמה שיש הנחה בתשלום אחד הרי המחיר קצוב בפחות מהמחיר בהקפה, לכן כל מה שמוסיף עבור ההקפה אסור משום ריבית. כללו של דבר, בכל קנייה בחנות יש לוודא שיש למוכר היתר עסקא לענייני ריבית.

שאלה: יש פרסום ארצי של חברת מזגנים המפרסמת שכדאי להיות חכם ולקנות מזגן מעולה, במודעה מופיעה כמה סוגי מזגנים במחיר לתשלום אחד או ב-36 תשלומים, למשל בתשלום אחר אלפיים תשע מאות ושמונה עשרה ₪ או שלושים ושש תשלומים בסך שמונים ושבע ₪ שבסך כולל זה יוצא שלשת אלפים מאה שלשים ושתיים, כלומר שאם בוחר בפריסת תשלומים משלם מאתיים וארבע עשרה ₪ נוספים, האם יש בזה איסור ריבית, והאם מותר לשלם את המחיר הנמוך או את הגבוה, ומה הפתרון?
תשובה: אסור לשלם בתשלומים שאז יוצא שמשלם 214 ₪ ריבית, ומותר לקנות בתשלום אחד, והפתרון לערוך היתר עסקא ע"פ חכם, וגם אם לחברה יש היתר עסקא מי שקונה דרך חנות

מהי היא העצה לדון לכף זכות גם כשברור לחלוטין שפלוגי עשה מעשה אסור?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

(לשון הרע כלל ד באמ"ח ס"ק יח) הביא את דברי היד קטנה (פ"ט מדעות הכ"ו) שאסור להוכיחו, מפני שבצדיק אומרים שבוודאי עשה תשובה כמו שכתוב בגמ' (ברכות יט, א) [שהוא המקור לדין הח"ח כאן כמו שציין בבאמ"ח ס"ק ח], וחלק עליו הח"ח, שיש לומר שכל דין הגמרא הוא רק לגבי לימוד לכף זכות, אבל לא נפטר בכך ממצות תוכחה, ונשאר למעשה בצ"ע.
(ב) אדם בינוני, שנוהר מחטא ולפעמים נכשל, אם הספק שקול צריך להכריעו לכף זכות; אם הדבר נוטה יותר לכף חובה - נכון מאוד שיהיה הדבר אצלו כמו ספק ואל יכריעהו לכף חובה; ובוודאי שכאשר הדבר נוטה לכף זכות, אסור על פי דין לדונו לכף חובה. ובביאורים ומוספים מביאים בזה נידון לגבי אדם שהוא בינוני ברוב המצוות, אולם במצוה מסוימת נוהר ומדקדק מאד

הסעיפים הנלמדים היום ב'חפץ חיים' עוסקים במצוות 'בצדק תשפוט עמיתך'. ה'חפץ חיים' מגדיר מספר כללים בחיוב זה:
(א) באדם ירא אלקים, יש חובה לדונו לכף זכות גם אם הדבר קרוב ונוטה אצל הדעת יותר לכף חובה. ובביאורים ומוספים מביאים, כי העצה לדון לכף זכות גם כשברור לחלוטין שפלוגי עשה מעשה אסור, כתב ה'חפץ חיים' לעיל (עשין ג באמ"ח ס"ק ג) שיש לו לחשוב שפעמים הרבה יש לאדם בשעת המעשה כעס על ענין אחר, ונזדמן לו כעס זה בשעת המעשה, ומרוב צערו נהווה לו מה שעשה, ואין אדם נתפס בשעת כעסו, וזו עצה להכניס בלבו לימוד זכות, גם אם ראה בעשיית מעשה רע.
ומה הדין לגבי מצוות תוכחה במקרה זה - האם בגלל החובה לדון לכף זכות נפטרים גם מחובת תוכחה? ה'חפץ חיים' לקמן

סעי' ז), שצריך לשופטו לצד חוב אחרי שהוא התחזק בכך לרשע גמור בכל עניניו.

ומה הדין אם אינו מכיר כלל את האדם ומעשיו, וגם מעשהו אינו מוכיח האם הוא טוב או רע? על כך כתב ה'חפץ חיים' לעיל (עשין ג באמ"ח ס"ק ג) בשם הרמב"ם, שרק מצד מידת חסידות יש לדנו לכה זכות, ובמצוות הלבבות (ה"ה אות ו בדרך מצוותיך) ביאר טעמו, שכתוב 'בצדק תשפוט עמיתך' ומלשון 'עמיתך' משמע שדוקא במכירו יש דין זה.

כצדיק, ויש ספק במעשה מצוה זו שעשה האם לדנו לכה חובה - האם נדון אותו כצדיק כיון שנוהר במצוה זו, או כבינוני, כפי שהוא נוהג באופן כללי? יש שכתבו (הגרה"ד ליטוואק, מרפא לשון ח"ז עמוד 145) שתמיד יש לדנו כפי מצבו הכללי ולא בכל מצוה כפי שהיא, והביא להוכיח כן מלשונות הראשונים שכתבו שצדיק היינו שצדיק בכל עניניו.

ג) אדם שהוחזק לעשות במזיד עבירה אחת מפורסמת, מביאים בביאורים ומוספים מדברי ה'חפץ חיים' לקמן (כלל ד

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

ה'לחם משנה' שהציל מאות יהודים ממיתה בשריפה

שבת דף קיז

"בשבת חייב אדם לבצוע על שתי ככרות, דכתיב לחם משנה"

הקודש במצוה.

כעבור כמה דקות נכנס ר' יואל לבית הכנסת, על שכמו שק עם חלות טריות והוא מכריז בשמחה: "יהודים, טלו ידיכם קודש ובואו וביצעו על לחם משנה כי שבת היום לאדוננו". היהודים האומללים כמו שכחו לפתע איפה ובאיזה מצב הם נמצאים, שמחת המצוה העלתה אותם טפחיים מעל האדמה, והכל נטלו ידיהם וטעמו מן החלות.

ואז התרחש הנס. קצין שהגיע מאי שם הודיע לחיילים הגרמנים כי על הגדוד שלהם הוטלה זה עתה משימה חדשה בשדה הקרב ועליהם לעזוב את המקום מיד. הנאצים הארורים ששמרו על בית הכנסת ביקשו ממנו שיאפשר להם לבצע את זממם ולהצית את היהודים, אבל הוא הורה להם לבוא בזה הרגע, ובכך נצלו כל היהודים.

נס ההצלה הפתאומי שהתרחש ממש באותו הרגע שבו קיימו הכל את המצוה, הביא את קהל יהודי העירה להאמין באמונה שלמה שהיתה זו מסירות הנפש של ר' יואל האופה שהצילה את הכלל. מסירות נפש מופלאה שכזו, מזככת את האויר ומצליחה לסלק גם את מלאך המוות, ועל ידי כך גם את תאות הרציחה של הנאצים.

(עלינו לשבח)

מן הספור הבא נשמע שיש בכוחה של מסירות נפש למצוות להשפיע על רוצחים:

מעשה נורא היה בעירה גבוהה בתקופת השואה: בצהרי יום שישי הציתו הנאצים ימח שמם את העיירה מכל עבריה, הכניסו את כל התושבים, גברים נשים וטף, אל בית הכנסת שהיה עשוי מעץ, והבטיחו להעלות עוד מעט קט את כל המבנה באש. אי אפשר לתאר את הדרמה הנוראה שהתחוללה שם באותן שעות. יללותיהם של הילדים והנשים הרקיעו שחקים, הפעוטות שהיו עייפים ורעבים בנוסף לכל, בכו ללא הפוגה. הרשעים הקיפו את המבנה מכל צדדיו והכריזו כי יהודי שימצא מחוץ לארבעת הכתלים של בית הכנסת יהרג במקום.

בין המוני היהודים שנכלאו בבית הכנסת היה גם ר' יואל האופה שהיה ירא שמים ביותר. ר' יואל הצליח בבוקרו של אותו יום שישי לאפות כמה חלות לשבת, אבל הן נשארו כמובן בתוך המאפיה. עתה ברגעים הנוראים הללו עלה במחשבתו לנסות לצאת החוצה, לקחת את החלות מתוך המאפיה ולחזור לבית הכנסת כדי לזכות את אחיו האומללים במצות לחם משנה. האופה לא האריך במחשבותיו ולא התלבט יותר מדי, הוא נותר ממקומו וקפץ החוצה. הכל ידעו שבריחתו עלולה לעלות לו בחייו, אך הוא ביקש דווקא ברגעיו האחרונים לזכות את כל קהל

אילו מלאכות אסורות ביום טוב אפילו לצורך 'אוכל נפש'?

לצורך יומיים או שלושה. ולדעת פוסקים רבים, מלאכות אלו אסורות ביום טוב מן התורה, כי לא התירה התורה לצורך אוכל נפש אלא מלאכות שהדרך לעשותן לצורך אותו היום, כגון לישה ואפייה. אולם, יתכן שאף לדעה זו, מסרה התורה את הדבר ביד חכמינו ז"ל, והם התירו אף מלאכות שבדרך כלל נעשות לצורך ימים רבים, כאשר הן נעשות באופן שרגילים לעשותן לצורך שימוש מיידי.

[שו"ע תצה, ב, משנ"ב יא ר"ג, ושעה"צ יח; ביאורים ומוספים דרשו, 17-18]

כפי שלמדנו, ביום טוב מותר לעשות מלאכות לצורך 'אוכל נפש'. אולם, מלאכות שהדרך לעשותן בכמות גדולה בבת אחת, כגון קצירה, שנעשית בדרך כלל בכל השדה בבת אחת, וכן מלאכות הדישה, הטחינה, הסחיטה, וכיוצא בהן - לדעת השולחן ערוך, למרות שהן מותרות מן התורה ביום טוב כשהן נעשות לצורך אוכל נפש, הרי הן אסורות מדרבנן, כדי שלא יהיה האדם עסוק במלאכתו במשך כל היום ויימנע מלשמוח בחג כראוי. ומותר לעשותן באופן שבו אין הדרך לעשותן לימים רבים, אלא

האם האדם מצווה על 'שביתת בהמתו' ביום טוב?

חיים ביום טוב לנשיאת משאות וכדומה, אף באופן שאין בו עשיית מלאכה, אם משום שזהו 'עובדין דחול' (נוהג של ימות החול), ואם משום האיסור הכללי להשתמש בבעלי חיים ביום טוב. וכל שכן כאשר הוא גם מחמר, שאז יש הסוברים שהדבר אסור מדאורייתא, (ראה במקורות). ולדעת השולחן ערוך על פי פירוש הגר"א, שביתת בהמתו אמורה מדאורייתא גם לגבי יום טוב, וראוי להחמיר כדעה זו.

[שו"ע תצה, ג, משנ"ב יד, ושעה"צ יט, כ רכב; ביאורים ומוספים דרשו, 20; וראה ב"י וב"ח שם, ופר"ח ג]

נאמר בתורה: "וביום השביעי תשבת למען ינוח שורך וחקמך", והיינו, שאדם מצווה שכל בעלי החיים שברשותו ישבתו בשבת מהמלאכות האסורות לאדם; ומצווה זו מכונה 'שביתת בהמתו'. ועוד נאמר: "לא תעשה כל מלאכה אתה... ובהמתך", והיינו, שאסור לאדם לעשות מלאכה בשותפות עם בעל חי, כלומר, אסור להנהיגו בשבת באופן שיש בו עשיית מלאכה; ואיסור זה מכונה 'מחמר'.

לדעת הרמ"א, מצות שביתת בהמתו אמורה רק לגבי שבת, ולא לגבי יום טוב, ועם זאת, אסרו חכמינו ז"ל להשתמש בבעלי

האם יש מיני 'מוקצה' האסורים בשבת רק כשחל בה יום טוב?

כל מיני המוקצה המותרים בשבת, מותרים גם ביום טוב, למעט האסור משום 'נולד', שיש המתירים אותו בשבת ואוסרים ביום טוב, וכך פסק המשנה ברורה.

וביום טוב שחל בשבת - לדעת פוסקים רבים, אותם מיני מוקצה המותרים בכל שבת, מותרים גם בשבת זו אף לדעת השולחן ערוך שהם אסורים ביום טוב; ויש אומרים שלדעת השולחן ערוך הם אסורים בשבת זו.

[שו"ע תצה, ד, ומשנ"ב טו-יז; ביאורים ומוספים דרשו, 22]

ישנם מיני 'מוקצה' המותרים בשבת; כגון, מאכלים המיועדים למכירה, או חפץ שהוא מוקצה 'מחמת מיאוס'. ונחלקו הפוסקים לגבי יום טוב: לדעת השולחן ערוך, לא הקלו חכמינו ז"ל במיני מוקצה אלו אלא בנוגע לשבת, שאיסוריה חמורים בעיני המון העם; אבל בנוגע ליום טוב - מאחר ואיסוריו קלים יותר בעיני המון העם, מפני שמלאכות רבות מותרות בו לצורך 'אוכל נפש', לא הקלו חכמים במיני מוקצה אלו, מחשש פן יימשכו להקל גם בִּיתר איסורי היום, ואסרום. ולדעת הרמ"א ואחרונים נוספים,

* כל מלאכה האסורה בשבת, אם מדאורייתא ואם מדרבנן, אסורה גם ביום טוב; למעט מלאכת 'אוכל נפש', 'מכשירי אוכל נפש', והמלאכות 'הוצאה', ו'הבערה'.
* ההיתר לעשיית מלאכת אוכל נפש ביום טוב הוא היתר מוחלט, ואין צורך להשתדל להשיג את ה'אוכל נפש' המבוקש ללא עשיית מלאכה. ומלאכת אוכל נפש אשר ניתן היה לעשותה לפני יום טוב, ללא שהדבר יפגום בטעם המאכל - לדעת השולחן ערוך מותר לעשותה, ולדעת הרמ"א יש לעשותה לפני יום טוב.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר להשתמש בפסח בתרופות שמעורב בהן חמץ?

אומרים שבליעה נחשבת כאכילה, ולכן אם החמץ לא נפסל מאכילת אדם, אסור לבלוע את התרופה בפסח אלא במקרה שיש חשש סכנה. ותרופות מרות שמעורב בהן מעט חמץ והן מצופות בציפוי מתוק - נחלקו הפוסקים אם מותר לאוכלן בפסח, או שבגין הציפוי המתוק נחשבת נטילת התרופה כולה 'כדרך הנאתו'.

[ביאורים ומוספים דרשו תסו, 4]

גולות תרופה שמעורב בהן חמץ - אם החמץ נפסל מאכילת אדם, מותר להשתמש בהן בפסח. ואם הן עומדות לבליעה בלבד, כגון גולות של תרופה מרה - יש אומרים שמותר להשתמש בהן בפסח אף כשהחמץ לא נפסל מאכילת אדם, כיון שהבליעה אינה נחשבת כאכילה, כך שההנאה היא שלא 'כדרך הנאתו', ואופן זה לא נאסר במקרה שנעשה לרפואה אף לחולה שאין בו סכנה. אולם, יש

הלוח היומי

ט' בתמוז | רבי יקותיאל יהודה ב"ר צבי הירש מצאנז זצ"ל בעל 'דברי יציב' ו'שפע חיים'

יארצייט:

תרע"ו: רבי יחיאל ב"ר משולם זוסיא (מזינקוב) מקרילוביץ זצ"ל
תרפ"פ: רבי יוסף ב"ר ישכר בערצי (מנדבורנה) מבורשא זצ"ל
תרפ"ז: רבי שלמה ארי' לייב ב"ר זאב וולף מטיטשין זצ"ל
תש"א: רבי משה ב"ר אהרן מבעלזא זצ"ל הי"ד
תשכ"ז: רבי זלמן ב"ר בן ציון סורוצקין גאב"ד לוצק זצ"ל בעל 'אוזניים לתורה'
תשנ"ד: רבי יקותיאל יהודה ב"ר צבי הירש מצאנז זצ"ל בעל 'דברי יציב' ו'שפע חיים'

יארצייט הרה"ק רבי יקותיאל יהודה ב"ר צבי הלברשטם מקלויזנבורג זצ"ל, ה'שפע חיים' מצאנו

כיצד צריך לברך את ברכות השחר?

בעל ה"שפע חיים" מצאנו אמר: כמה צריכים להודות לה' בברכות השחר. זכורני מתקופת היותי במחנות ההשמדה בגרמניה, אם היו מוצאים מים סרוחים לשתיה או עשב לאכילה, היו שמחים כמוצא שלל רב. והיום סבורים שמגיע לנו הכל וכך טבעו של עולם, ואין אנו מכירים שהכל מחסדי הבורא עלינו ולכן איננו מכירים עד כמה אנו צריכים להודות לה' ב'פוקח עוורים', 'מתיר אסורים' וכו'. (שפע חיים - רעוא דרעוין ח"ג - יתרו)

נשתדל לברך את ברכות השחר מתוך רגשי הודאה להשי"ת על כל טובותיו וחסדיו עמנו.

* חדש - שיעורים וטיפים ב'גישמאק בלימוד' (שלוחה 33)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il